Ч. 169 Пятниця 30 липня (11 серпня) 1893. Рôкъ III.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и Адміністрація: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лишь франковани.

Рекламація непечатани вôльни вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои“.

Предплата у Львовѣ въ Адміністрацій „Газеты Львôвскои“ и въ ц. к. Староствахъ на провінціи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року 1 зр. 20 к.
на чверть року — 60 к.
мѣсячно . — 20 к.
Поодиноке число 1 к.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . — 45 к.
Поодиноке число 3 к.

Анкета промыслова и голосы о нѣй.

На вчерашнôмъ засѣданю анкеты промысловои переслухано последну ґрупу знатокôвъ, а именно зъ Галичины. На засѣданю явили ся: Пехъ (бронзôвникъ изъ Санока); Мых. Серединьскій (вôдъ столярѣвъ и ковалѣвъ зъ Стрыя); Каз. Табачковскій (зô Львова); Махальскій, Епштайнъ, Фрідляйнъ, Сайтъ и Турбиньскій (всѣ зъ Кракова): Ипол. Роґовскій (вôдъ всѣхъ товариствъ зъ Тернополя). Всѣ знатоки крôмъ Табачковского, Махальского и Епштайна промавляли за доказомъ уздôбненя и за испытами для майстрôвъ и челядникôвъ. Табачковскій доказувавъ, що испыты суть не потрѣбни, бо хто хоче нинѣ на хлѣбъ заробити, мусить щось умѣти; вôнъ домагавъ ся также знесеня оплаты школьнои въ низшихъ клясахъ школъ середныхъ. — Махальскій знову домагавъ ся доброго образованя въ школахъ фаховыхъ. — Епштайнъ заявивъ ся противъ доказу уздôбненя зъ взгляду на вôдносины въ Галичинѣ, де промыслъ лише що зачинає розвивати ся и де шляхта зачала брати ся до закладаня фабрикъ. Бесѣдникъ навѣвъ фабрику паркетôвъ кн. Евст. Сангушка въ Тарновѣ и копикарню Гомпеша въ Рудкахъ. Шляхта — казавъ вôнъ — певно бы вôдступила вôдъ промыслу фабричного, наколибъ заведено таке обмежене. — Табачковскій и Епштайнъ були также противни запытуваню корпорацій передъ допущенємъ нового промыслу, бо корпорація роблять завсѣгды трудности, щобы не допустити конкуренціѣ. — Табачковскій домагавъ ся 36-годинного вôдпочинку недѣльного для всѣхъ галузей промыслу и выступивъ противъ знатока Стрѣльбицкого (радника маґістрату львôвского), котрый свого часу промавлявъ за вынимкою для промыслу пекарского; Табачковскій доказувавъ, що можна 24 годинъ обôйти ся безъ свѣжихъ булокъ. — Сайтъ домагавъ ся вôдпочинку недѣльного безъ взгляду на жидôвъ, бо — якъ казавъ — Австрія єсть католицкою державою. — Пехъ наконець ставивъ проєктъ, щобы палаты промыслови складали ся по половинѣ зъ майстрôвъ и челядникôвъ; черезъ то осягнуть робôтники поседередно репрезентацію въ парляментѣ.

На тôмъ закôнчено вчера переслуxуванє знатокôвъ промысловыхъ а нинѣ вôдбуде ся ще остаточне засѣданє анкеты и она, вôдбувши 43 засѣданя, вôдрочить ся мабуть на часъ неозначеный. Якій призбирано матеріялъ, а що бôльше, якій выйде зъ того результатъ, трудно вôдгадати. Изъ тыхъ немногихъ справозданя зъ засѣданя анкеты, якй мы могли подати, могли вже нашй читателѣ переконати ся, якъ рôзнородни, якъ часомъ навѣть просто собѣ противни, були заявленя знатокôвъ та хто и якъ боронивъ своихъ интересôвъ. Выбрати изъ цѣлого такъ призбираного матеріялу вôдповѣдну директиву для законодавства промысловои, буде не такъ то дуже рѣчь легка а тымъ труднѣйше сказати нинѣ, якихъ можна сподѣвати ся наслѣдкôвъ зъ нарадъ анкеты промысловои та заявлень знатокôвъ; буде то также немало и вôдъ того зависѣти, хто и якъ обробить даный матеріялъ, та на скôлько зрозумѣє дѣйстни потребы не лишь самыхъ кругôвъ промысловыхъ, але й цѣлои суспôльности въ нашôй державѣ зъ увзглядненємъ интересôвъ та обставинъ въ поодинокихъ краяхъ. Тому то годить ся, покп що подати бодай тй голосы, якй теперь о нѣй вôдзываютъ ся.

Онногды вôдбували ся у Вѣдни зборы робôтникôвъ, занятыхъ при промыслѣ доставляючôмъ поживу и напитки. На зборахъ тыхъ бувъ также пос. Пернерсторферъ членъ анкеты и вôнъ высказавъ свôй поглядъ о роботахъ анкетныхъ та можливыхъ результатахъ єѣ нарадъ въ такій способъ: До анкеты запрошено сорозмѣрно мало робôтникôвъ, хочь цѣлй розделы матеріялу, предложеного знатокамъ, займають ся справами робôтникôвъ. А всежь таки австрійскй робôтники можуть бути вдоволенй результатами анкеты. Деякй заявленя знатокôвъ робôтничихъ, особливо же робôтницѣ панны Аделѣ Двожакъ, належать до найзнаменитшихъ. Жаль лишь, що розправы въ анкетѣ не вôдбуваютъ ся публично. Въ анкетѣ зôбрано суму матеріялу, котрый годѣ мовчки поминути. Выйдуть зъ того деякй важнй реформы, такъ н. пр. заведенє максимального часу роботы, недѣльного вôдпочинку и управильненя вôдносинъ молодыхъ робôтникôвъ помôчничиюъ. Нехай робôтники — такъ закôнчивъ Пернерсторферъ своє поясненє — орґанізують ся и дальше, щобы могли выступати противъ пануючои анархіѣ економічнои и змушують мѣродайнй чинники дати и робôтникамъ можнôсть высылати до парляменту своихъ законныхъ репрезентантôвъ.

Fremdenblatt знову пише: Запротоколовано и зареґістровано множество замотаныхъ поглядôвъ; теперь будуть ихъ клясифікувати и рубрикувати; будуть погляды укладати статистично; будуть по можности порядкувати матеріялъ, щобы фаховымъ людемъ дати можнôсть выробити собѣ зъ него поглядъ и зробити якйсь заключеня, а люде фаховй будуть старати ся проложити собѣ дорогу черезъ ту гущавину… однакожь годѣ буде оминути всѣ противорѣчення, якй тутъ покажуть ся. Треба длятого припускати, що анкета що до позитивныхъ результатôвъ полишитъ ще богато до бажаня; она певно не вôдкрыла дороги, по котрôй поступаючи можна бы помогти середному станови, дрôбнымъ промысловцямъ. Она лишь высказала то, що вже и безъ того було знане, що великій промыслъ робить дрôбному

---

16)

Село Золоторобôвъ.

Хороша и правдива исторія для школы и дому.

Зъ нѣмецкого. — Генриха Цшоккого.

(Дальше).

Володковй трицять и два союзники держали ся завсѣгды крѣпко и були завсѣгды першй, скоро вôнъ лишь завѣвъ якійсь новый ладъ. За ихъ примѣромъ набирали и другй сусѣды охоты такъ само робити. Молодй паробки, котрыхъ Володко учивъ въ недѣлю та дѣвчата, що учили ся у Гальшки шити, причиняли ся также не мало до добра у своихъ родичѣвъ. Але другй позôстали въ селѣ непоправными господарями а всѣмъ имъ бувъ проводиромъ коршмарь зъ пôдъ „льва“, Наливайко. Вôнъ бувъ заклятымъ ворогомъ всего нового ладу. Проклинавъ всѣхъ тыхъ, що заводили новый ладъ и доказувавъ, що они настають на вѣру и хотять єѣ знищити, такъ довше бути не може. Але панъ-отець, що часто заходивъ до него, державъ єго добре въ рукахъ и вôнъ не мôгъ нѣчого злого вдѣяти. До того ще й стративъ Наливайко свою головну пôдпору въ третôмъ начальнику громады. Той вже давно побачивъ, що єму въ господарствѣ не веде ся и зъ журы такъ розпивъ ся, що анѣ одного дня не бувъ тверезый. Щобы чимъ борше знову розбогатѣти, почавъ вôнъ ставити на кôлька льотерій и выставивъ всѣ грошѣ такъ, що остаточно нѣчого єму не лишило ся. Збѣгли ся довжники та забрали єму ще й то послѣдне, що мавъ.

Теперь треба було выбирати новыхъ начальникôвъ громады и предложити ихъ краєвому правительству до потвердженя. Въ селѣ зробили ся двѣ партіи. Голодранцѣ хотѣли выбрати такихъ самыхъ якъ и они, а честнй люде були тому противнй. Зробила ся велика колотнеча. Многй пытали панъ-отця, коли вôнъ до нихъ навѣдавъ ся, що имъ робити, а вôнъ казавъ имъ на то:

„Менѣ дивно, що нѣкому изъ васъ не прийшовъ на гадку той честный чоловѣкъ, що наробивъ для васъ доси тôлько добра, котрый такій розумный, такій чоловѣколюбивый та дѣяльный. У мене на думцѣ учитель. Коли єго выберете, то будете мати начальникомъ найлѣпшого чоловѣка. Правда, вôнъ не зъ тыхъ, що то побиваютъ ся за всѣлякими почестями; але якъ разъ длятого треба насамперъ єго мати на прикметѣ, бо тй, що побиваютъ ся за почестными становищами и хотѣли бы першими бути, маютъ звычайно якйсь побôчнй цѣли. Они гордй и честилюбивй, имъ добро громадске и не на думцѣ, а хотѣли бы лишь заспокоити свою гордость“.

А вôдтакъ казавъ вôнъ: „Правда, що то добре, выбирати маючого чоловѣка начальникомъ громады; але то не богатство а безкористовнôсть найбôльша честнота. Горе тôй громадѣ, що выбере собѣ такого начальника, у котрого мало що не всѣ господарѣ задовженй. Тогды они самй даютъ єму власть надъ собою и роблять єго судьєю въ своихъ власныхъ справахъ; черезъ власну дурноту стануть ся тогды невôльниками сѣльского тирана. Лѣпше выбрати такого, що буде добре держати въ рукахъ и немилосердного лихваря и гнобителя богача. Добра голова богато значить, але честне серце може ще бôльше вдѣяти. Длятого розважте насамперед, чи той чоловѣкъ зъ ґрунту честный и ретельный, та чи любить помагати а вôдтакъ ажь пытайте, чи зъ него розумна голова та чи вôнъ не въ довгахъ у якого богача? — Начальникъ громады повиненъ бути независимый; колижь нѣ, то не вôнъ буде начальникомъ а тй, въ чиѣй вôнъ кишени сидить“.

„То не легко помылити ся, хто мѣжь вами найчестнѣйшій. Подумайте собѣ лишь, кого бы вы умираючи назначили на опѣкуна для лишаючихъ ся по васъ вдовицъ та сирôтъ, въ тôмъ переконаню, що вôнъ найлѣпше буде дбати про щастє вашои родины? Отъ того выбырайте начальникомъ. — Або колибъ вы хо-

велику конкуренцію. За то выказала она, що то не такъ легко лѣчити орґанізмъ народный и годѣ заткати пропасть ключемъ дешевои мудрости економічнои декотрыхъ реформаторôвъ економічныхъ.

Переглядъ політичный.

О часѣ скликаня Рады державнои нема все ще точныхъ вѣстей. Пôдчасъ коли однѣ доказують, що Рада державна буде скликана вже въ другôй половинѣ вересня, кажуть другі, що скликане єѣ наступить аж зъ початкомъ жовтня. На осѣннôй сесіи стане на порядку дневнôмъ передовсѣмъ проектъ буджету. Соймы краєвѣ мають бути скликанѣ ще передъ Новымъ рокомъ.

Зъ Петербурга доносять, що тамошный благотворительный комітетъ постановивъ пôдвысшити фонды на образоване заграничныхъ Славянъ въ Россіи. Розходить ся тутъ въ першôй лініи о то, щобы Чорногорцямъ дати можнôсть вступати до россійскихъ заведень научовыхъ.

Въ справѣ звѣстнои брошуры Діпаса подає Fremdenblatt телеґраму зъ Будапешту, зъ котрои выходить, що Діпа мавъ поручаюче письмо до президента поліціѣ, щобы той допомôгъ єму до вылѣдженя не наведеныхъ близше осôбъ. Президентъ поліціѣ допомôгъ вылѣдити Артона, але Діпа не квапивъ ся его арештувати. Діпа приходивъ всюды за пôзно. Артонъ перебувавъ якійсь часъ у Львовѣ и въ Чернôвцяхъ.

Новинки.

Львôвъ дня 10 серпня.

— **Вôдзначеня въ судахъ.** Президентъ окружного Суду въ Тернополи, радникъ двора Лук. Криницкій, одержавъ хрестъ ордеру Леопольда; віцепрезидентъ львôвского Суду краєвого, Людв. Бялоскурскій, одержавъ ордеръ зелѣзнои короны III клясы.

— **Подрôбна проґрама подорожи Є. Вел. Цѣсаря.** Въ ночи зъ 2 на 3 вересня о годинѣ 2 ôй мін. 30 прибуде Є. Вел. Цѣсарь осôбнымъ поѣздомъ двôрскимъ зъ Вѣдня на дворець зелѣзничій въ Краковѣ, де зъ причины нôчнои поры не буде осôбного принятя. Дня 3 вересня приѣде Монархъ о $7^1/_2$ годинѣ зъ рана до Ярослава, де буде ждати Є. Е. Намѣстникъ ґр. Бадені. Тамъ вôдбуде ся торжественне приняте, въ котрôмъ крôмъ ярославского бурмістра, возьмуть участь представителѣ всѣхъ урядôвъ и корпорацій, а мѣжь ними и рада повѣтова. Въ Ярославѣ забавить Є. Вел. Цѣсарь до 5 вересня и буде мешкати въ тамошнôй касарни. Дня 5 вересня передъ полуднемъ выѣде Є. В. Цѣсарь на вправы войсковѣ до Краковця и перебуде тамъ до 8 вересня, мешкаючи въ дворѣ въ Гнôйницяхъ, а вôдтакъ того самого дня рано около 10 ои годины поѣде до Перемышля, де вôдбуде ся торжественне приняте, такъ якъ въ Ярославѣ Зъ Перемышля вôдъѣде Монархъ того самого дня вечеромъ до Угорщины.

— **Холєра.** Краєва Рада здоровля пересвѣдчила ся, що тѣ два робôтники, котрѣ недавно померли въ Микуличинѣ и Татаровѣ, були дѣйстно хорѣ на азійску холеру. Отже маємо вже въ Галич.нѣ того непрошеного гостя.

— **Університетъ Франца Йосифа въ Чернôвцяхъ** числивъ въ лѣтнôмъ поврoцѣ с. р. 308 слухачѣвъ, а то 263 звычайныхъ, а 45 надзвычайныхъ. Зъ того ходило на теольоґію 58 звычайныхъ, а 2 надзвычайнѣ слухачѣ, на выдѣлъ правничій 189 звычайныхъ, а 14 надзвычайныхъ, на выдѣлъ фільософічный 16 звычайныхъ, а 8 звычайныхъ слухачѣвъ, вкôнци 21 фармацевтôвъ. Зъ тыхъ було 243 Буковинцѣвъ, 43 Галичанъ, 2 зъ Австріѣ долѣшнои, 2 зъ Чехіѣ, 7 зъ Угорщины, 3 зъ Моравы, 3 зъ Румуніѣ, 2 зъ Россіѣ, а по одному зъ Хорватіѣ, Босны и Герцеґовины. — Пôсля народности було: 134 Нѣмцѣвъ, 94 Волохôвъ, 40 Русинôвъ, 27 Поляковъ, 3 Чехи, 5 Сербôвъ, 1 Москаль и 4 Вôрмены. Пôсля вѣроисповѣданя було: 55 римо-кат., 17 греко кат., 6 вôрмено-кат., 124 греко пр., 4 єванг. и 97 жидôвъ.

— **Президія галицкои Дирекціи скарбу** повѣдомила Дирекцію выставы краєвои, що адміністрація скарбова, яко управляюча салінами въ Галичинѣ возьме участь у выставѣ львôвскôй, устроюючи збôрну выставу салінъ въ спôльнôмъ павільонѣ, котрый буде збудованый для всѣхъ галузей державнои службы технічнои. Збôрна выстава салінъ обôйме: 1) Карты копалень въ Величцѣ, Бохни, Ляцкôмъ, Стебнику, Калуши, Косовѣ и Качицѣ; 2) пляны будынкôвъ и уряджень; 3) статистику и творы, що вôдносять ся до салінъ та рукописи; 4) моделѣ, знаряды и инструменты (давнѣ и нинѣшнѣ); 5) продукты гôрничѣ и гутничѣ (мѣжь иншими сôль камѣнна, уставлена въ піраміду, зъ печерою кришталевою и сталяктитовою); 6) школьництво гôрниче.

— **Карты кореспонденційнѣ по одному крейцарови.** Правительство розважає проектъ, чи бы не можна вôддати до ужитку публицѣ теперѣшнѣ карты кореспонденційнѣ по цѣнѣ одного кр. Въ Угорщинѣ завязалось ще минувшого року предприємство, котре купує вôдъ ерару почтового карты кореспонденційнѣ, на другôй сторонѣ задруковує вузенькій рубець довкола кôлькома анонсами и вôдтакъ такѣ карты продає публицѣ по 1 кр. Рôзницю одного крейцара мѣжь цѣною закупна а продажи покрываєсь оплатою тыхъ анонсôвъ. Публика уживає численно такѣ карты, а угорскій ерарь почтовый на стôлько пôдпомагає цѣлу рѣчь, що позволивъ продавати такѣ карты по 1 кр. въ урядахъ почтовыхъ и трафікахъ. Сгсю то новôсть хотять завести и въ Австріи, а згаданый проектъ опирає ся на тôй самôй засадѣ, що карты купуєсь по 2 кр. а вôдпродуєсь по 1 кр. Кожда карта має мати довкола чотирохъ бокôвъ на вôдворотнôй сторонѣ зô шѣсть анонсôвъ и зъ того покрылись бы кошты; проче мѣсце остало бы на переписку. По 5000 картъ мали бы однаковѣ анонсы. Карты продавались бы въ автоматахъ; при кождôмъ автоматѣ бувъ бы заразомъ оловець и дощечка, щобы можна написати карту. Але можливе, що такѣ карты продавались бы и по трафікахъ, зъ того выходить, що ерарь почтовый не потерпѣвъ бы нѣякои страты, а цѣла справа вôддана до осуду Міністерства торговлѣ лишь длятого, що розходить ся о концесію для пôдприємства на продажь значкôвъ почтовыхъ. Сгся новôсть сталась можлива що ино вôдъ тои поры, коли всесвѣтный конґресъ почтовый орѣкъ, що на картахъ почтовыхъ крôмъ переписки можуть мѣститись ще й иншѣ оповѣщеня.

— **Станъ збôжа у всхôднôй Галичинѣ.** Въ послѣдныхъ двохъ тыжняхъ панувала переважно погода перерывана де куды дрôбными дощами. Спека значно змôцнила ся и дозволила зôбрати рѣпакъ та взяти ся за жниво жита. Зъ кôнцемъ липня було вже жито зôбране въ многихъ охрестностяхъ, однако зъ слабымъ результатомъ, подôбно якъ рѣпакъ. Пшеницю захвалюють зъ многихъ сторôнъ, але дають ся чути и жалобы на ржу и на комашню. Вôвсы и ячмена взагалѣ дуже гарнѣ и єсли погода пôдчасъ жнивъ допише, можуть они нагородити страты въ житѣ и рѣпаку. Бараболѣ гниють майже всюды и єсли не усталилась бы погода, можна надѣятись въ тôмъ напрямѣ катастрофы. Выгляды на другу кôсьбу нашѣ взагалѣ добрѣ. Деякѣ повѣты якъ добромильскій, перемыскій и ин. були навѣщенѣ градомъ, що наробивъ значнѣ шкоды.

— **Грôмъ.** Пôдчасъ вправъ войсковыхъ 84 полку пѣхоты въ Невесиніє въ Герцеґовинѣ ударивъ грôмъ дня 4 серпня въ ґрупу офіцирôвъ и убивъ на мѣсци поручника ґенерального штабу Кратохвилю, а поразивъ ґенералъ-майора Вайсмана, полковника Штінґля, пôдполковника Рона и капітана Авера

— **Опѣка надъ дѣтьми, що самѣ подорожують.** Ґенеральна инспекція австрійскихъ зелѣзниць выдала дня 23 липня обѣжникъ до приватныхъ зелѣзниць австрійскихъ въ справѣ нагляду надъ дѣтьми, що ѣздять самѣ зелѣзницями. Обѣжникъ сей звучить: Зъ нагоды, що одна 6-лѣтна дитина, идучи на сторону въ поѣздѣ пôдчасъ ѣзды, зъ причины незамкненыхъ дверей зова дôстала ся на плятформу и упала, взыває ся Зарядъ, щобы приказавъ ведучимъ поѣзды особовѣ кондукторамъ, щобы передовсѣмъ надзирали ѣдучѣ дѣти, особливо,

---

тѣли у котрого станути на службу, котрого бы хотѣли найрадше мати за свого пана? Отъ того зробѣть начальникомъ".

„Коли въ якôй громадѣ бôльшôсть старшины має добру волю и честну душу та бридить ся несправедливымъ дѣломъ, то на все знайде ся легко добра рада. Выстане однои мудрои головы. Три добрѣ головы безъ доброго серця не стерпять ся разомъ, не згодять ся, бо кождому здає ся, що вôнъ мудрѣйшій вôдъ другого; зъ того настає незгода мѣжь старшиною а вôдтакъ и въ цѣлôй громадѣ".

„Скажѣть менѣ, хто найлѣпшимъ батькомъ для своихъ дѣтей, любить ихъ але таки не податливый для нихъ, острый але все таки не безъ серця? Або скажѣть менѣ, хто найлѣпшимъ господаремъ, котрого радо слухає єго челядь и єсть для него щира, але все таки мусить єго бояти ся, котрый веде зручно цѣле господарство безъ крику и шуму, безъ сварки и гнѣву а все такъ добре иде, якъ бы само зъ себе? — Отъ такого зробѣть батькомъ цѣлои громады".

Такъ говоривъ панъ-отець а кождый заразъ ставъ инакше думати якъ передъ тымъ. Коли вôдтакъ зôбрала ся громада, щобы выбирати [illegible]ихъ старшинъ, стали заразъ майже всѣ домагати ся, щобы не выбирати явно, лишь щобы кождый вôддавъ свôй голосъ на закрытôй карточцѣ, а то длятого, щобы нѣхто не знавъ, хто давъ голосъ, а то тому, щобы нѣхто не боявъ ся и мôгъ безвзглядно выбирати лишь того хто найгôднѣйшій. Коршарь зъ пôдъ „льва", Наливайко, пôднявъ бувъ вправдѣ крикъ противъ того, бо вже зъ горы вызначивъ бувъ тыхъ, що хотѣвъ ихъ мати за своихъ товаришѣвъ въ урядѣ, а теперь радъ бы бувъ знати, хто держить зъ нимъ а хто єго противникъ. Але хочь и якъ сердивъ ся, не мôгъ нѣчого вдѣяти. Вôдбуло ся тайне голосоване и при першôмъ голосованю выбрано бôльшôстю голосôвъ Володка а при другôмъ голосованю мелника Стефана. Однакожь сей послѣдный не принявъ выбору длятого, що бувъ тестемъ Володка; вôнъ сказавъ, що то не яло ся, щобы зъ однои родины засѣдало двохъ членôвъ въ радѣ громадскôй. Тогды выбрано замѣсть мелника Панька Дужого, чоловѣка спокôйного, пильного и розумного.

Коршмареви Наливайкови по тôмъ выборѣ ажь пожовкло та позеленѣло въ очахъ. Вôнъ мавъ ще надѣю, що й Володко скине ся выбору; але завѣвъ ся. Володко подякувавъ громадѣ за выбôръ и поручивъ на своє мѣсце на учителя Ивана Весоловского. Весоловскій ставъ отже учителемъ.

Наливайкови, коли вертавъ домôвъ, такъ гудѣло въ головѣ, якъ колибъ на ню звалила ся була цѣла дзвôнниця. Прийшовши до дому выпустивъ свою злôсть насамперêдъ на кôтку, що ласила ся коло него и влѣзла єму межи ноги; вôдтакъ на пса, що витаючи єго скочивъ на него; опôсля на служницю, котра не зрозумѣла єго заразъ, коли вôнъ казавъ принести собѣ чарку горѣвки; ба наконець и на жѣнку, коли она сказала, що Панько Дужій таки чесна душа.

22. Треба вычистити стайню громадску.

„Щезъ бы та пропавъ! Щезъ бы та пропавъ!" говоривъ Наливайко заедно та чухавъ ся въ потилицю, кôлько разôвъ собѣ нагадавъ, що Володко ставъ начальникомъ громадскимъ. Але вôнъ надумавъ ся, побѣгъ чимъ скорше до Володка, обнявъ єго якъ свого товариша та пожелавъ єму зъ цѣлого серця и сказавъ, що вôдъ теперь будуть щирыми другами и будуть жити зъ собою, якъ рôднй братя.

Гальщѣ стало якось дивно, що коршмарь зъ пôдъ „льва" ставъ наразъ якійсь такій дуже щирый, а коли вôнъ пôшовъ, сказала до свого чоловѣка: Володку, Володку! було не принимати ся тои посады! Наливайко то хитрый чоловѣкъ, вôнъ буде пôдъ тобою рыти, доки ажь тебе не выжере. Володку, мôй любый Володку, прошу тебе дуже, сокоти ся того коршмаря!

Володко поцѣлувавъ Гальшку въ чоло и сказавъ: Наливайко то не лютый левъ; я вже виджу, що зъ него боязкій але облестный та хитрый дуже кôтъ. Але я притру єму єго кôгтѣ.

Коли начальники разомъ зъ писаремъ громадскимъ першій разъ зôйшли ся, зажадали Панько Дужій та Володко передовсѣмъ побачити рахунки та книги громадскѣ. Показало ся, що все було въ великôмъ неладѣ. Неодного не було въ протоколѣ записаного. Громада мала около сѣмъ тысячѣвъ довгу. Майже половину була она винна коршмареви зъ пôдъ „льва", котрый казавъ платити собѣ пять

щобы замыкали дверѣ и не пускали нѣкого на плятформу".

— **Въ тунелю пôдъ кладовищемъ** Перъ Ляшезъ въ Парижи вдарили на себе два поѣзды зелѣзничŷ. Оденъ поѣздъ, що ѣхавъ зъ Менільмонтанъ до Шаронъ, перебѣгъ якихъ 300 метрôвъ и нагло станувъ, бо воздушный гамулецъ Венґера, помѣщеный межи ваґонами I a II клясы, пукъ и воздухъ найшовъ до руръ. Машина не могла вже двигнути такого тягару и рушити зъ мѣсця, тôлько обертала на мѣсци колесами. Тымчасомъ зô стаціѣ Менільмонтанъ выѣхавъ другій поѣздъ таможь ку стація Шаронъ. Машиністъ не знавъ нѣчого и въѣхавъ въ тунель. На кôлькасотъ крокôвъ побачивъ червону лѣхтарню, поставлену позаду тамтого поѣзду. Вже було запôзно, щобы поѣздъ здержати. Льокомотива ударила зъ цѣлою силою на возы першого поѣзду и разомъ зъ кôлькома возами поломала ся. Люде повыскакували зъ возôвъ, крикъ и галасъ, а въ тунели темно. Справдѣ не знати, якъ то стало ся, що нѣхто при тôмъ не згинувъ, лише 60 особъ легко покалѣчило ся.

Всячина

— **Мекка и холера.** Якъ звѣстно, въ Мекцѣ теперь страшна холера. А що теперь та пошесть и намъ страху задає и каждый радъ знати, яка мара насылає на людей таке нещастє, то варто послухати, що каже про те все славный подорожникъ по Африцѣ и Азіи, Ґергардъ Рольфсъ. „Я зовсѣмъ иншои думки — каже Рольфсъ — якъ професоръ Кохъ, котрый догадує ся, що холера зъ Индіѣ походить. На мою думку, холера въ Мекцѣ повстає и звôдтамъ єѣ розволѣкають по цѣлôмъ свѣтѣ. До того мѣста сходять ся вѣрнŷ зъ цѣлого свѣта. Єсть тамъ святиня Кааба, въ стѣни котрои єсть вмурованый камѣнь, що мавъ упасти зъ неба. Каабу уважають першою святинею на цѣлôмъ свѣтѣ и до неѣ сходили ся побожнŷ люде ще передъ появою пророка Магомета. Схôднŷ народы розповѣдають собѣ, що то Авраамъ, вôдъ котрого мають походити Арабы, одержавъ вôдъ Бога приказъ, выбудувати въ Мекцѣ святиню. Авраамъ справдѣ покинувъ Сирію, прийшовъ до Арабіѣ и заложивъ Каабу. Сынъ Измаилъ помагавъ єму при праци. Въ р. 629 по Христѣ удавъ ся перший разъ Магометъ до Каабы зъ двома тысячами воякôвъ, знѣвечивъ божкôвъ, котрыхъ заставъ, а святиню призначивъ одному богу Аллахови. Въ р. 632 прийшовъ Магометъ вдруге до Мекки. Зъ нимъ було 90.000,—а якъ декотрŷ пишуть — навѣть 114.000 єго вѣроисповѣдникôвъ. Тогды установивъ вôнъ церемоніѣ, котрыхъ каждый має держати ся, коли хоче одержати вѣчне спасеніе.

Зъ того часу Магометане держать ся дуже докладно тыхъ приписôвъ. Помолившись рано, Магометъ прийшовъ дня 10 Діюль Гаді (9 марця 632) до Аль-Мешарь ель Гаремъ, перейшовъ долину Бату-Могассаръ и станувъ въ долинѣ Муна (Менаа). Ту казавъ спровадити верблюдôвъ, призначеныхъ на жертву и власною рукою забивъ 63 верблюды, а 63 невольникамъ давъ при тôмъ свободу. А Алѣ жертвувавъ 37 верблюдôвъ. А що товаришѣ пророка, котрыхъ було около 100 тысячь, забили такожь майже стôлькожь звѣрôвъ на жертву, то можна собѣ уявити, кôлько тамъ крови полило ся. Вôдъ 1200 лѣтъ жертвы тŷ повтаряють ся що року; на тôмъ самôмъ мѣсци забивають таке саме число верблюдôвъ, такъ що цѣла околиця перейшла кровію и сталась гнѣздомъ, де выводять ся всякŷ заразливŷ недуги.

Що року мусять тамъ являти ся пошести то бôльшŷ то меншŷ. Звѣстно, що Магометане рахують свôй часъ пôсля планеты мѣсяця. Тому ихъ мѣсяцѣ (часъ) все мѣняють ся. Тому що Діюль Гаді єсть мѣсяцемъ, въ котрôмъ головно вôдбуває ся проща до Мекки, а сей мѣсяць припадає теперь въ лѣтѣ, то легко можна собѣ уявити, якŷ наслѣдки може мати такій розливъ крови въ найгорячѣйшу пору. А до того нѣхто не дбає про способы осторожности, самŷ Магометане пôдчасъ прощѣ жиють страшно нужденно. Бôльша часть прочанъ ѣде пароходами анґлійскими та французкими. Взагалѣ берутъ на корабель три разы стôлько прочанъ, якъ звычайно берутъ подорожныхъ. А каждый прочанинъ мароканьскій, котрый остро держить ся приписôвъ, вертає зъ Мекки до Марокка не змѣнивши за цѣлый часъ сорочки, а що проща тягне ся неразъ пôвъ року, або й 8 мѣсяцѣвъ, то можна собѣ подумати, якъ та сорочка выглядає. Вернувши до дому, крають ту брудну шмату на дрôбнŷ куснѣ и роздають межи родину та своякôвъ, котрŷ носять ихъ нѣбы для обороны передъ нечистою силою. Въ часѣ самои подорожи дѣють ся попросту страшнŷ рѣчи. Тому що въ корабель напхано безлѣчь прочанъ, капитаны не можуть контролювати, хто жиє а хто вмеръ, тымъ бôльше, що Магометане вважають великою нечестію для покôйника, коли єго кидають въ море. Отже коли хто вмре, то єго потайки завивають въ полотна та коверцѣ, везуть на корабли до Анґоры и ажь тамъ въ земли ховають. Такожь тыхъ, що въ Мекцѣ помруть, верблюдами перевозять у свои землѣ. Отже не диво, що сего року въ Мекцѣ такъ розширилась холера та тôлько людей позабивала.

Телеграмы.

Вѣдень 10 серпня. Міністеръ справъ заграничныхъ ґр. Кальнокій выѣхавъ вчера до Ишль до цѣсарского двору.

Будапештъ 10 серпня. Угорске бюро кореспонденційне заперечує вѣсть, будьто бы правительство угорске намѣряло вôдкликати заказъ вывозу пашѣ за границю.

Букарештъ 10 серпня. Въ Браили було 8 новыхъ выпадкôвъ занедужаня на холеру а 2 выпадки смерти; въ Сулинѣ було 14 занедужань а 7 выпадкôвъ смерти. Въ Чернаводѣ, Тульджи и Ґалацу спокôйно.

Парижъ 10 серпня. Парискŷ ґазеты доносять, що Діпа выдавъ свою брошуру на замовленє Орґеаністôвъ.

Надôслане.

— **Выдавництво „Біблiотеки для рускои молодежи“.** Однымъ зъ найважнѣйшихъ факторôвъ у выхованю молодежи єсть пôддавати ѣй вôдповѣднŷ книжки до читаня. Зрозумѣли се добре другŷ народы и въ тôмъ напрямѣ дуже богато зробили та не перестають трудити ся. У Нѣмцѣвъ, Французôвъ, Анґлійцѣвъ, Шведôвъ, Россіянъ, Чехôвъ, Полякôвъ, загаломъ у каждого народу, котрому забезпеченє собѣ тревалои будучности лежить на серцю, выступують мужѣ-патріоты, що всѣ свои силы посвящають выключно лишень на тое, щобъ молодому поколѣню достарчати писемъ, подаючихъ здоровый кормъ духовный. Згадую тутъ на прим. за „Universal-Bibliothek für die Jugend“, що доселѣ числить высше 250 томикôвъ найкрасшихъ повѣстей, походячихъ зъ пера славнозвѣсного Гофмана або иншихъ знаменитыхъ писателѣвъ популярныхъ.

Лишень у насъ Русинôвъ на тôмъ поли мало що зроблено. Все що доси появилось въ нашôй літературѣ, обмежуєсь по найбôльшôй части на заспокоєню духовныхъ потребъ сельского люду и старшои интеліґенціи, а на молодѣжь нашу — такъ правду собѣ кажучи — мало звернено уваги! А прецѣнь и руска молодѣжь — тота надѣя нашои будучности — идучи зъ духомъ часу, хоче такожь читати, ну! и щобъ лишень вдоволити жаждѣ читаня, бере до рукъ всѣлякого рода свои и чужŷ книжки, хоть они неразъ дуже шкôдливŷ, часами всякою ѣдею затроєнŷ. Чому, пытаю, не постаратись и намъ Русинамъ о вôдповѣдный для неи кормъ духовный? Чому не пôддати ѣй рускои книжочки, руского слова, рускои буквы?

Признаючи майже цѣлковитый бракъ рускихъ книжокъ, котрŷ бы безъ застереженя можна подати молодежи до читаня, особливо на першôмъ степени єѣ образованя, намѣряю въ порозумѣню зъ многими досвѣдчеными педаґоґами та найлучшими нашими писателями приступити зъ слѣдуючимъ Новымъ Рокомъ до выдавництва „Біблiотеки для рускои молодежи“. Складати ся она буде зъ цѣлыхъ серій повѣстей и повѣстокъ, будьто ориґінальныхъ, будьто переробленыхъ або переведеныхъ, а появляти ся буде чвертьрôчно брошурами пятиаркушевыми, такъ що зъ часомъ зложить ся поважный збôрникъ матеріялу до читаня въ рôднôмъ языцѣ и скрѣпить въ молодыхъ серцяхъ любовь до рôдного народу та рôдного слова.

Понеже старанємъ моимъ буде, щобъ выдавництво таке розходило ся въ якъ найширшихъ кругахъ нашои суспôльности, бо повѣсти такŷ будуть и для старшихъ принадною лектурою — то назначить ся якъ найприступнѣйша цѣна (5 кр. за одинъ печатаный листъ). Тому й маю надѣю, що Высокоповажанŷ П. Т. Родимцѣ, котрымъ далекосяглôсть порушенои справы не може не лежати на серци, зволять причиняти ся до скрѣпленя загаданого мною выдавництва чи то письменными творами чи то матеріяльною пôддержкою. *Ю. Насальскій*, ц. к. проф. ґимн.

процентъ, хоч самъ бравъ для себе грошѣ по три або по чотири проценты. Рôчнŷ податкы громадскŷ ишли по найбôльшôй части на всѣлякŷ выдатки за труды, оглядины, на вôдшкодоване за поѣздкŷ и т. п. дотеперѣшныхъ начальникôвъ громадскихъ. Окремыхъ рахункôвъ зъ того не ведено, лишь записувано все въ круглыхъ числахъ. Такъ само було и зъ доходами зъ шпиталю громадского та зъ фондôмъ убогихъ. Не лѣпше стояла рѣчь и зъ рахунками фондôвъ опѣкуючихъ для вдôвъ и сирôтъ.

Зъ лѣса вырубувано и продавано въ порозумѣню зъ лѣсничимъ дерево, кôлько кому забагло ся, а то все казало ся, що нѣбы то для добра громады, хоч нѣхто не знавъ, де оно и кôлько єго подѣло ся. Тажь Наливайко самъ неразъ хваливъ ся и казавъ: Моя сокира вырубала вже тôлько дерева, що можна бы за него купити найбôльше село въ краю. — Словомъ, добромъ громадскимъ господарили лихо и лихо вели рахунки; за то було видко, що панове начальники не забували на свою кишеню. Показало ся навѣть, що за безцѣнь, бо за марныхъ тысячь золотыхъ продали великій кусень громадского ґрунту, що той ґрунтъ купили таки самŷ начальники та навѣть не заплатили ще грошей за него, а вôдъ пять лѣтъ не платили й процентôвъ. Дальше показало ся, що Наливайко ще одинацять лѣтъ тому назадъ затягнувъ именемъ громады позычку на чотири тысячѣ, та що въ заставъ за то забрано громадскŷ лѣсы; що зъ громады стягано разомъ зъ податками й проценты за ту позычку та що капиталъ остаточно лишивъ ся въ рукахъ старшины.

Володка то дуже обурило и вôнъ вôдозвавъ ся: Мене выбрали не до рады громадскои, а до громадскои стайнѣ, повнои плюгавства та згубы. Але якось выкинемо мы той гнôй изъ стайнѣ, хоч бы смрôдъ пôшовъ и по цѣлôмъ краю. Вы яко начальники громадскŷ не пильнували майна громадского але єго марнували. Вы що мали бути отцями вдôвъ и сирôтъ, обкрадали свои дѣти и кидали бѣднымъ людемъ заплѣснѣлый хлѣбъ, а собѣ самымъ ставили вино та печеню. Вы того, що зъ поля укравъ двѣ рѣпы, замыкали до тяжкого криміналу, а собѣ купували перины за грошѣ що здерли зъ громады. Вы гадюче племя, що все говорите о справедливости, що удаєте побожныхъ а чорта носите за пазухою — кажу вамъ, будете то збирати, що-сте засѣяли: за пышноту — бѣдноту, за здирство и обманы — кайданы.

Коли то коршмарь зъ пôдъ „льва“ почувъ, такъ перепудивъ ся, що ажь серце въ нѣмъ почало дуже товчи ся. Вôнъ почавъ спыхати вину на своихъ давныхъ товаришôвъ, радныхъ, ставъ плакати и заводити и упавъ передъ Володкомъ на колѣна та просивъ єго, на чôмъ свѣтъ стоить, щобы не робивъ єго нещасливымъ та не упхавъ въ бѣду.

(Дальше буде.)

За редакцію вôдповѣдає **Адамъ Креховецкій**.

ИНСЕРАТЫ.

Инсераты („оповѣщеня приватнѝ“) якъ для „Народнои Часописи“ такъ также для „Ґазеты Львôвскои“ принимае лишь „Бюро Дневникôвъ“ Людвика Пльона, при улици Кароля Людвика ч. 9, де такожъ знаходить ся Експедиція мѣсцева тыхъ ґазетъ.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.